

Afgørelser – Reg. nr.: 04176.00

Fredningen vedrører: Bavnehøj

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 05-04-1967

Fredningsnævnet 28-10-1966

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET >

U D S K R I F T

a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

=====

År 1967, den 5. april, afsagde Overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1900/67 vedrørende fredning af dele af parcellerne matr. nr. 6 a, 6 n og 6 l, alle af Hestbækgårde, Alstrup sogn.

I den af fredningsnævnet for Ålborg amtsrådsreds den 28. oktober 1966 afsagte kendelse hedder det:

"Ved skrivelse af 25. november 1963 fremsatte Nationalmusæets fredningsafdeling begæring om, at der måtte blive rejst fredningssag vedrørende matr. nr. 6 a, 6 n og 6 l (subsidiært den østlige del), alle af Hestbækgårde, Alstrup sogn, med henblik på en fredning i det væsentlige gående ud på opretholdelse af den nuværende naturtilstand af hensyn til 5 på disse ejendomme værende oldtidshøje (1608-33-37), idet disse høje ligger i et smukt, uberørt, delvist lyngklædt areal, hvoraf de sidstnævnte fire udgør en højgruppe, medens førstnævnte høj ligger ca. 100 m. vest for højgruppen. Højene er alle velbevarede, og et par af dem er særdeles statelige. Af skrivelsen skal citeres følgende: "... Fra toppen af 1608.37, Bavnehøj, er der mod øst udsigt langt ind over Vesthimmerland, mod nord og nordvest ser man ud over Risgårde Bredning med Risgårde pynten, Ertebølle Hoved, Rønbjerg, Livø og Sallingkysten, mod sydøst ser man tværs

over Lovns Bredning mod klinterne på dens sydøstkyst.

Højene ligger på et udyrket område, dog med marker gående tæt op til dem. En stor del af det udyrkede areal er nylig, formentlig dog før 1961 lovens ikrafttræden, beplantet med gran, der truer med at "indeslutte" højene. Granplantningen går ikke ind imellem højene, men er foretaget i indtil en mindsteafstand af 5 m fra disse. Det udyrkede areal er i øvrigt for en stor del lyngklædt, men med en meget artsrig flora, således et væld af gøgeurter til dels i usædvanlig kraftige eksemplarer (indtil 47 cm høje og med en blomsterstand på indtil 9 cm's højde). Af de fem høje er især Bavnehøj et meget anseligt og ret velbevaret mindesmærke, og de enkelte højes arkæologiske og landskabelige værdi er stærkt øget ved deres indbyrdes placering i en højgruppe.

Nationalmuseet vil derfor af arkæologiske grunde, dog ikke mindre under hensyn til stedets landskabelige værdi, foreslå over for fredningsnævnet, at højens omgivelser sikres ved en arealfredning, der går ud over bestemmelserne i naturfredningslovens § 2 og altså tænkes gennemført i henhold til lovens § 1.

For arealet foreslås en status quo fredning, der hindrer bebyggelse etc. inden for området - også sådan bebyggelse, til hvilken der ikke kræves dispensation i henhold til § 22 - der hindrer dyrkningens udvidelse til hidtil udyrkede arealer samt sikrer mod grusgravning og lignende. Herudover skulle gennem fredningen bestemmes, at alle grantræer inden for området skal fældes senest så snart de er tjenlige til juletræer, dog højst om 10 år, hvorefter genbeplantning ikke må finde sted. Det var ønskeligt, om fredningen kunne indeholde et krav til ejeren om rydning af selvsået vegetation, i hvert fald når krav herom

stilles af fredningsnævnet og/eller Nationalmusæet eller - hvis et sådant krav møder uovervindelige (økonomiske hindringer - at der tilsikres det offentlige ret til for egen bekostning at foretage rydning. Det ville ligeledes være ønskeligt, om det dyrkede areal kunne indskrænkes med det markstykke (ca. 52 x 40 m, sidst tilsået med lupin), der ligger nordøst for Bavnehøj og sydøst for høj nr. 34."

Herefter følger en nærmere redegørelse for de foreslåede fredningsgrænser.

I henhold hertil har nævnet i medfør af naturfredningslovens § 10 indrykket bekendtgørelse i Statstidende for den 5. december 1963 - og da matr. nr. 6 l ikke var medtaget i denne bekendtgørelse - tillige i Statstidende for den 10. april 1964. Matr. nr. 6 a tilhører ifølge skøde lyst den 4. marts 1953 Arnold Chr. Holm, matr. nr. 6 l Aksel Jensen ifølge skøde lyst henholdsvis 9. februar 1938 og 2. oktober 1963 samt matr. nr. 6 n Henry Chr. Hansen ifølge skøde lyst den 9. februar 1938.

Den 2. april 1964 afholdt nævnet åstedsforretning under behørig indvarsling af de i de to førstnævnte ejendomme interesserede, hvoraf ingen var mødt bortset fra ejerne samt Nationalmusæet, der var repræsenteret ved inspektør Kunwald, Århus. Under mødet opnåedes med ejeren Henry Hansen enighed om, at den på vedhæftede kort som C betegnede græsmark efter fredningssagens gennemførelse, dog tidligst efter høst 1964, skal udgå af landbrugsmæssig drift og henligge i græs for eventuelt herefter at kunne springe i lyng. Ejeren ville mene, at der i den anledning skulle betales ham en erstatning på ca. 1.000 kr.. Med hensyn til matr. nr. 6 a viste det sig, at den cuperede del heraf i et vist omfang var beplantet med gran, der - når disse vokser

til - vil nedsætte udsynet til og fra oldtidshøjene. Man drøftede herefter forskellige forslag.

Under mødet blev man opmærksom på, at matr. nr. 6 1 fejlagtig ikke var medtaget i bekendtgørelsen, jfr. ovenfor, hvorfor nævnet samme dag havde en forhandling med ejeren, ovennævnte Aksel Jensen, der blev underrettet om fredningsbegæringen. Efter at være gjort bekendt med, at den del af hans ovennævnte ejendom, der ligger umiddelbart syd for højgruppen på matr. nr. 6 n, i det væsentlige omfattes af afstandsbestemmelsen i naturfredningslovens § 2, ville han ikke protestere mod en fredning, såfremt han fortsat kunne dyrke arealet som hidtil mod en rimelig erstatning. Da de i denne ejendom i øvrigt interesserede - som fremgår af det foranførte - ikke var indvarslet, indkaldte nævnet disse på behørig vis til møde på dommerkontoret i Terndrup den 4. maj s. å. kl. 10. Ingen gav møde. Under en fornyet åstedsforretning den 6. juni 1966 var der mellem nævnsmedlemmerne enighed om, at området mellem og omkring højene var fredningsværdigt, hvorfor det blev bestemt i medfør af naturfredningslovens § 1, at det fredes i nedennævnte omfang. På kortet er fredningsbegæringens grænser indtegnet med en rød linie. Nævnet fandt, at man ikke kunne imødekomme begæringen fuldt ud blandt andet af økonomiske grunde og fordi det område, der herefter fredes, og som på kortet er afgrænset med en grøn linie, findes at afgive en passende friholdelse af højene.

Fredningsområdet må ingensinde bebygges eller beplantes (se dog nedenfor vedrørende området D og E), ligesom opsætning af skure, master eller lignende ej er tilladt. Forandring af terrainformerne må ej heller finde sted. Grusgravning til husbehov skal dog af de nedennævnte påtaleberettigede kunne til-

lades uden for lyngarealerne.

Området A, der er under dyrkning, må fortsat udnyttes til landbrugsdrift. Områderne B og C skal i fremtiden henligge i lyng.

Med hensynet til området D skal bemærkes, at den del heraf, der nu er plantage med grantræer, jfr. kortet, må i fremtiden kun anvendes til juletræsproduktion, således at træerne senest skal fældes, når de har opnået en højde af $1\frac{1}{2}$ meter. Bestemmelsen i naturfredningslovens § 2 om 5 meter-zonen fra højfod skal respekteres ved nyplantning, og denne zone skal da have lejlighed til at springe i lyng, hvorefter zonen i fremtiden skal henligge i denne tilstand.

Såfremt vedkommende ejer måtte ønske det, efter afdrivning af grantræerne, at benytte plantageområdet til landbrugsdrift (dyrkning af korn o. s. v.), skal dette naturligvis være tilladt (bortset fra lige omtalte bestemmelse vedrørende 5 meter-zonen fra højfod). Den del af område D, der efter kortet henligger i lyng, d. v. s. oldtidshøjen 1608-33 og dens nærmeste omgivelser, skal fortsat henligge i lyng. Med hensyn til den resterende del af området D, som nu er dyrket, må i fremtiden fortsat udnyttes på samme måde til landbrugsdrift. Endelig bestemmes vedrørende område E, der er plantage, at der med hensyn til dette område gælder samme bestemmelse, som er fastsat vedrørende plantagen på område D, (herunder bestemmelsen om 5 meter-zonen regnet fra foden af oldtidshøjen 1608-35). Da disse bestemmelser skyldes ønsket om, så vidt muligt, fra oldtidshøjen 1608-34 at bevare den smukke udsigt til Limfjorden, udgår dog bestemmelsen om grantræernes maksimale højde vedrørende området E.

I tilfælde af en fortolkning af nærværende kendelse læg-

ges vægten på dels lige omtalte udsigtsmulighed og dels ønsket om, at højene kan fremtræde som en helhed. De nedennævnte påtaleberettigede skal være berettiget til, uden udgift for de respektive ejere af de dele af fredningsområdet, der nu henligger i lyng eller som med tiden skal have lejlighed hertil, at fælde og fjerne selvsåede træer og buske inden for dette område, dog under rimelig hensyntagen til ejernes eventuelle ønsker om bevarelse af enkelte træer eller buske.

På det vedhæftede kort er indtegnet 100 meter-zonen fra oldtidshøjenes fod, jfr. naturfredningslovens § 2. Nævnet finder anledning til at fremhæve, at denne bestemmelse om forbud mod bebyggelse, ændring i terrainformerne (f. eks. grusgravning), beplantning m. v. fortsat i mangel af dispensation også er gældende for de arealer, der ikke omfattes af fredningen.

Af hensyn til erstatningsspørgsmålet skal bemærkes følgende:

Område A, (matr. nr. 6 l) af samlet areal 7.660 m²

heraf omfattet af 100 meter-zonen fra oldtidshøje

(hvis samlede areal 1735 m²) 7.545 "

Der tillægges ejeren heraf, Axel Jensen, under hensyn til, at han fortsat må udnytte dette område til landbrugsmæssig dyrkning, 1.000 kr..

Område B og C, (matr. nr. 6 n) af samlet areal 5.610 m²

der i sin helhed er omfattet af 100 meter-zonen

fra oldtidshøjene, hvis areal udgør 1.735 "

3.875 m²

Der tillægges ejeren af disse områder, Henry Chr. Hansen, i erstatning 1.500 kr., hvoraf 500 kr. er transporteret til landinspektør Skjelbo, Farsø.

<u>Områderne D og E</u> , (matr. nr. 6 <u>a</u>) udgør tilsammen	12.800 m ²
heraf er omfattet af 100 meter-zonen	<u>11.660 "</u>
rest	1.140 m ² .

Område D opdeles således

dyrket areal ca. 5.680 m² (heri indbefattet lige nævnte 1.140 m²)

plantage - 5.150 -

lyng - 830 - hvoraf 490 m² er højareal.

Område E er plantage (1.130 m² heraf 25 m² højareal).

Der tillægges ejeren af disse arealer, Arnold Chr. Holm, følgende i erstatning:

1. 5.680 m ² dyrket land ÷ de 1.140 m ² eller 4.540 m ²	700 kr.
2. de 1.140 m ² (dyrket, zonefrit)	300 "
3. lyng og plantage 7.110 m ² ÷ højareal 515 m ²	
eller 6.595 m ²	<u>1.000 "</u>
	2.000 kr.

Ved erstatningsberegningen er der taget hensyn til, at der - i tilfælde af begæring om dispensation fra naturfredningslovens § 2 var fremsat - næppe ville være/meddelt en sådan. Erstatningsbeløbene, der vil være at udrede, når denne kendelse er endelig, udredes i overensstemmelse med bestemmelsen i naturfredningslovens § 17, stk. 1, pkt. 1, og vil være at forrente med 6.% af de pågældende beløb fra den 5. december 1963 (for så vidt angår det førstnævnte beløb fra den 10. april 1964), indtil betaling sker.

Nærværende kendelse vil være at tinglyse på de ovennævnte matr. nr. 6 a, 6 l og 6 n, alle af Hestbækgårde, Alstrup sogn, med primær prioritet, med påtaleret for Nationalmusæet (for så vidt angår den del af fredningsområdet der omfattes af naturfredningslovens § 2) og for fredningsnævnet for Ålborg amt,

hver for sig.

Allerede af den grund at de i ejendommen interesserede (bortset fra ejerne) ikke har fremsat protest mod fredning, er erstatningen kun tillagt ejerne.

Nærværende sag vil i medfør af naturfredningslovens § 19, stk. 3, være at forelægge Overfredningsnævnet, Nyrops-gade 22, København V. Dette fritager dog ikke den, der måtte være utilfreds med kendelsen, fra selv inden ankefristens udløb at indbringe sagen for Overfredningsnævnet."

Konklusionen er sålydende:

"De på vedhæftede kort med grønt indrammede områder af matr. nr. 6 a, 6 l og 6 n Hestbækgårde, Alstrup sogn, tilhørende henholdsvis Arnold Chr. Holm, Aksel Jensen og Henry Chr. Hansen, underkastes fredning i oven for angivne omfang.

Der udredes, når denne kendelse er endelig, i erstatning til

Arnold Chr. Holm 2.000 kr.

Aksel Jensen 1.000 kr.

Henry Chr. Hansen 1.500 kr.

heraf 500 kr. til landinspektør Skjelbo, Farsø,

alt med renter 6 % årlig heraf fra den 5. december 1963 (for så vidt angår erstatningen til Aksel Jensen fra den 10. april 1964) indtil betaling sker. Erstatningen udredes i overensstemmelse med bestemmelsen i naturfredningslovens § 17, stk. 1, pkt. 1."

Kendelsen er forelagt Overfredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 19, stk. 3, og Overfredningsnævnet har besluttet at stadfæste den af fredningsnævnet truffene afgørelse.

Et kort, nr. Ål 117 , visende det fredede areal, der

er på ca. 2,6 ha, er vedhæftet nærværende kendelse. Fredningsgrænsen er på dette kort angivet ved en skraveret linie i stedet for som i fredningsnævnets kendelse anført med grøn signatur.

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Ålborg amtsrådskreds den 28. oktober 1966 afsagte kendelse vedrørende fredning af dele af parcellerne matr. nr. 6 a, 6 n og 6 l, alle af Hestbækgårde, Alstrup sogn, stadfæstes.

Erstatningerne udredes med $\frac{3}{4}$ af statskassen og $\frac{1}{4}$ af Ålborg amtsfond og de i amtsrådskredsen beliggende købstadkommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling.

Udskriftens rigtighed
bekræftes

J. Fisker.

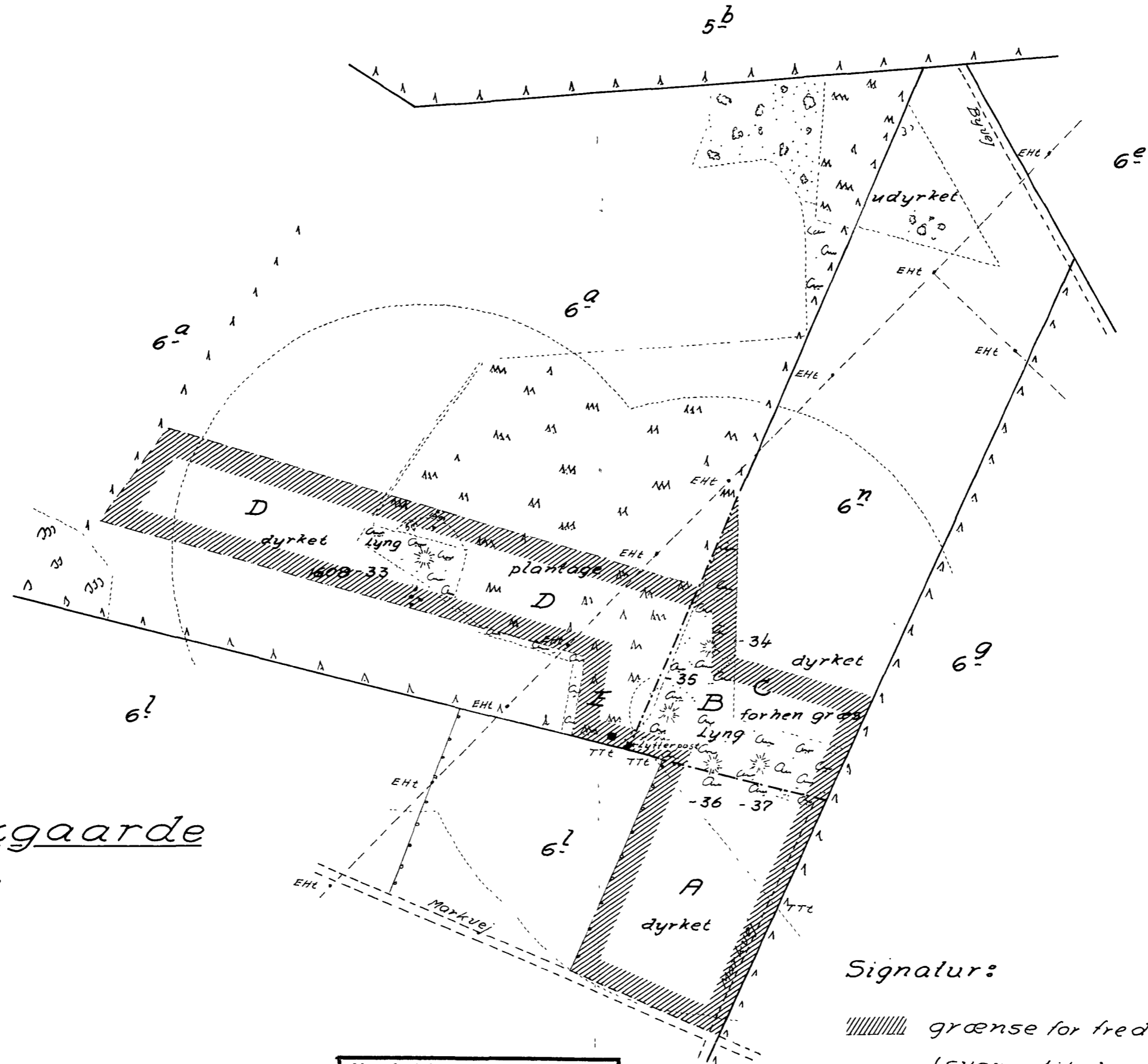
Terræn af
Hestbækgaard

Alstrup Sogn
Gislum Herred
Aalborg Amt

Målforshold: 1:2000

Naturfredningskonsulentens kontor København d. 30-3-67
By: Hestbækgaard
Sogn: Alstrup
Plan nr. Al 117.

REG. NR. 0 4176.000

Signatur:

//// grænse for fredet areal.

(svarer til den i kendelsen nævnte grønne linie.)

FREDNINGSNÆVNET >

Ballenberg

Statens Fredningsregister
Myrøpsgade 22 København V.

REG. NR. 4176.

CITERET FULDT UD I OFN K AF
15/4 1967

Fr. 319/63.

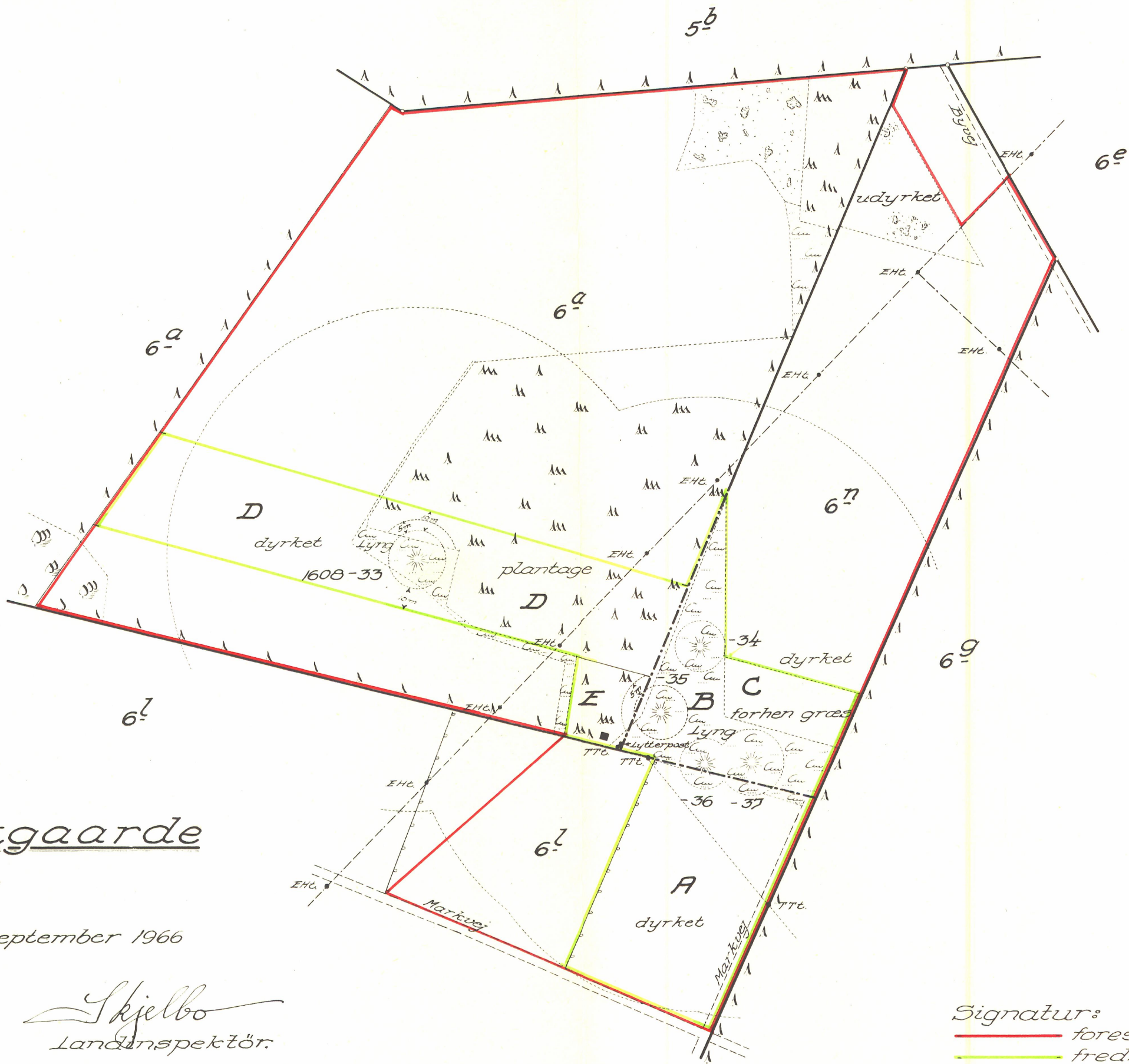
28/10-1966

K E N D E L S E

Afs. den 28. okt. 1966.

Ved skrivelse af 25. novbr. 1963 fremsatte Nationalmuseets fredningsafdeling begæring om, at der måtte blive rejst fredningssag vedrørende matr. nr. 6a, 6n og 6l (subsidiært den østlige del), alle af bestbæksgaarde, Istrup sogn, med henblik på en fredning i det væsentlige gående ud på opretholdelse af den nuværende naturtilstand af hensyn til 5 på disse ejendomme værende oldtidshøje (16c8-33-37), idet disse høje ligger i et smukt, uberørt, delvist lyngklædt areal, hvoraaf de sidstnævnte fire udør er højgruppe, medens førstnævnte høj ligger ca. 100 m. vest for højgruppen. Højene er alle velbevarede, og et par af dem er særdeles statelige. Af skrivelsen skal citeres følgende: "..... Fra toppen af 16c8. 37, Bavneshøj, er der mod øst udsigt langt ind over Vesthimmerland, mod nord og nordvest ser man ud over Risgårde Bredning med Risgårde pynten, Ertebølle hoved, Rønbjerg, Livø og Sallingkysten, mod sydøst ser man tværs over Lovas Bredning mod klinterne på dens sydøstkyst. Højene ligger på et udyrket område, dog med marker gående tæt op til dem. En stor del af det udyrkede areal er nylig, foreløbig dog før 1961 lovens ikrafttræden, beplantet med gran, der truer med at "indeslutte" højene. Granplantningen går ikke ind mellem højene, men er foretaget i indtil en mindstef-

KORT >

Terræn af
Hestbækgaard

Alstrup Sogn
Gislum Herred
Aalborg Amt

Udfærdiget i september 1966

Skjelbo
Landinspektør.

Signatur:
— foreslået fredet.
— fredningsområdet.

Målforshold: 1:2000

319-63